
Κεφάλαιο 1

Ύλη μεταξύ των αστερών

Στον μεσοαστρικό χώρο υπάρχει μια τεράστια ποσότητα ύλης υπό τη μορφή αερίου και σκόνης. Το υλικό αυτό είναι η πρωτογενής αιτία της δημιουργίας των αστερών άρα η έρευνα για τη σύνθεση και τα χαρακτηριστικά της είναι απαραίτητη για την βαθύτερη κατανόηση της πρώιμης δημιουργίας των αστερών.

ποσοστό στο γαλαξία?

διατύπωση/μεταφραση

διατύπωση/μεταφραση

Σήμερα γνωρίζουμε ότι η ύλη μεταξύ των αστερών αποτελείται περίπου κατά 99% από αέριο και κατά 1% από σκόνη με τη συνολική της μάζα στο γαλαξία μας να είναι της τάξης των M_{\odot} ενώ η πυκνότητα της κυμαίνεται από 10^{-4} έως 10^6 σωματίδια ανά cm^3 .

μάζα αερίου

βιβλιογραφία

1.1 Φάσεις και χαρακτηριστικά της Μεσοαστρικής Ύλης

Η Μεσοαστρική Ύλη (ISM) απαντάται σε τρεις φάσεις με διαφορετικά φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά ¹ τη **ψυχρή** που αποτελείται από μοριακό και ατομικό αέριο Υδρογόνου και σκόνη, τη **θερμή** από ατομικό και ιονισμένο αέριο Υδρογόνο και την **υπερθερμή** από διεγερμένο αέριο από κρουστικά κύματα εκρήξεων supernova.

Ενεργειακή ισορροπία

Η κινητική θερμοκρασία ² της Μεσοαστρικής Ύλης κυμαίνεται σε ένα εύρος τιμών 6 τάξεων μεγέθους όπως παρατηρούμε και από τον πίνακα 1.1. Για να περιγράψουμε και να μοντελοποιήσουμε την ενεργειακή ισορροπία στη Μεσοαστρική Ύλη

¹Για τα χημικά χαρακτηριστικά αναφερόμαστε στη σύνθεση των μορίων και στην αναλογία των στοιχείων. Στα φυσικά χαρακτηριστικά αναφερόμαστε στη πυκνότητα και τη θερμοκρασία της Ύλης

²Το ψυχρό μεσοαστρικό αέριο λόγω της γενικά χαμηλής του πυκνότητας δεν βρίσκεται σε θερμοδυναμική ισορροπία. Επομένως όταν μιλάμε για θερμοκρασία αναφερόμαστε στη κινητική του θερμοκρασία.[2, p. 28]

Πίνακας 1.1: Χαρακτηριστικά της μεσοαστρικής ύλης και περιοχές παρατήρησης

Κατηγορία	Κατάσταση Υδρογόνου	T (K)	n (cm^{-1})	Περιοχή Παρατηρήσεων
Μοριακά Νέφη	Μοριακό H_2	10-50	$> 10^3$	Μοριακή εκπομπή - απορρόφηση στο Ράδιο και στο Υπέρυθρο
Ψυχρά Νέφη HI	Ατομικό H	100	30	Γραμμή απορρόφησης 21 cm
Θερμό HI	Ατομικό H	10^3	0.1	Γραμμή εκπομπής 21 cm
Θερμό HII	Ιονισμένο H^+	10^4	10^{-2}	Γραμμή Εκπομπής $H\alpha$
Περιοχές HII	Ιονισμένο H^+	10^4	> 100	Γραμμή Εκπομπής $H\alpha$
Υπέρθερμο Ιονισμένο αέριο	Ιονισμένο H^+	$10^6 - 10^7$	10^{-3}	Εκπομπή ακτινοβολίας X, Απορρόφηση από ιονισμένα μέταλλα

άρα να εξηγήσουμε και τις παρατηρούμενες θερμοκρασίες θα πρέπει να υπολογίσουμε τις διαδικασίες θέρμανσης και ψύξης. Η κύρια διαδικασία ψύξης είναι η εκπομπή ακτινοβολίας είτε μέσω αυθόρμητης αποδιέγερσης ή αποδιέγερσης λόγω κρούσης. Ενώ για τη θέρμανση έχουμε μια πληθώρα διαδικασιών θέρμανσης οι οποίες μπορούν να ταξινομηθούν σε 3 κατηγορίες:

- θέρμανση από πεδία ακτινοβολίας: φωτοηλεκτρική απορρόφηση σε ουδέτερα στοιχεία, φωτοδιάσπαση στα μόρια, φωτοιονισμός.
- θέρμανση μέσω συγκρούσεων: από τυρβώδες ροές, κρουστικά κύματα καταλοίπων *supernova* και κοσμικής ακτινοβολίας.
- θερμική ανταλλαγή μεταξύ της σκόνης και νεφών αερίου, αλληλεπίδραση ιονισμένου αερίου με μαγνητικά πεδία, βαρυτική κατάρρευση.

1.2 Παρατηρήσεις της Μεσοαστρικής Ύλης

1.3 Το Μεσοαστρικό Αέριο

Από τις πρώτες κιόλας παρατηρήσεις³ του μεσοαστρικού αερίου ανακαλύψαμε ότι βρίσκεται κυρίως σε μορφή διακριτών συμπυκνώσεων δηλαδή έχουν δομή νεφών ενώ μπορεί να βρίσκεται σε μορφή ατομική, ιονισμένη και μοριακή. Τα συστατικά του αερίου είναι:

- Υδρογόνο (H_2 , H, HI, HII, e^-)
- Ήλιο (HeI, HeII)

- Trace Elements (C,O,Ne,Mg,Fe, κ.α.)
- Μόρια (CO,Cs, κ.α.)

Το κυριότερο σε αναλογία συστατικό του Μεσοαστρικού Αερίου είναι το ουδέτερο ατομικό Υδρογόνο, το οποίο σε θερμοκρασίες $50-200\text{ K}$ βρίσκεται σχηματίζει πυκνά νέφη ενώ σε θερμοκρασίες άνω των 1000 K είναι διάχυτο και αραιό. Οι κύριοι τρόποι παρατήρησης του μεσοαστρικού αερίου είναι οι:

Παρατηρήσεις ατομικού και μοριακού Υδρογόνου

Παρατηρήσεις του Ιονισμένου Υδρογόνου Στη περίπτωση

1.4 Μοριακά Νέφη

³ μέσω της απορρόφησης μακρινών λαμπρών πηγών

Βιβλιογραφία

1. Schulz, N. S. *The Formation and Early Evolution of Stars* ISBN: 978-3-642-23925-0, 978-3-642-23926-7 (Springer Berlin Heidelberg, Berlin, Heidelberg, 2012).
2. Spitzer, L. *Physical processes in the interstellar medium* ISBN: 0471293350 9780471293354 (Wiley, New York, 1998).